

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 165/2020-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditiša a Libora Duľu predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Gergelym Pšenákom, M. R. Štefánika 30, Nové Zámky, ktorou namieta porušenie základných práv zaručených čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Komárno sp. zn. 4 Cb 1/2019 zo 14. marca 2019 a uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 15 Cob 87/2019 z 19. júla 2019, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. novembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ],

████████████████████ (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Gergelym Pšenákom, M. R. Štefánika 30, Nové Zámky, ktorou namieta porušenie základných práv zaručených čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4 Cb 1/2019 zo 14. marca 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 15 Cob 87/2019 z 19. júla 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že obchodná spoločnosť TARGET KOMÁRNO, spol. s r. o. (ďalej len „žalobkyňa“), sa žalobou proti sťažovateľke ako žalovanej na okresnom súde domáha zaplatenia náhrady škody v sume 181 858,13 € s príslušenstvom (konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 4 Cb 1/2019). Žalobkyňa podala okresnému súdu 18. februára 2019 návrh na vydanie neodkladného opatrenia, ktorým sa proti sťažovateľke domáhala vydania zákazu akýmkoľvek spôsobom nakladať s finančnými prostriedkami na účtoch žalobkyne vedených v príslušných bankách a zdržať sa zásahov do finančnej hotovosti žalobkyne.

3. Okresný súd napadnutým uznesením sťažovateľke zakázal akýmkoľvek spôsobom nakladať s finančnými prostriedkami na účtoch žalobkyne vedených v príslušných bankách, a to až do právoplatného skončenia konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 4 Cb 1/2019 (výrok 1) a zároveň návrh žalobkyne zdržať sa zásahov do finančnej hotovosti žalobkyne odmietol (výrok 2).

4. Proti výroku 1 napadnutého uznesenia okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že citované rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil ako vecne správne.

5. Sťažovateľka, ktorá je spoločníčkou a konateľkou žalobkyne, s poukazom na rozhodnutie ústavného súdu vo veci sp. zn. IV. ÚS 278/2012 a rozhodovaciu činnosť

všeobecných súdov (uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5 Cob 49/2013 z 9. augusta 2013) zdôrazňuje, že obmedziť konateľské oprávnenie konateľa obchodnej spoločnosti môže výlučne spoločenská zmluva, pričom podľa spoločenskej zmluvy môže sťažovateľka konať v mene žalobkyne samostatne a bez obmedzenia, a to aj vo vzťahu k nakladaniu s finančnými prostriedkami žalobkyne. Obmedzenie konateľských oprávnení sťažovateľky je tak nielen v rozpore so spoločenskou zmluvou, ale nemá oporu ani v zákone.

6. Obmedzenie konateľských oprávnení považuje sťažovateľka za vážny zásah nielen do jej práv a povinností, ale aj do vzťahov žalobkyne ako obchodnej spoločnosti, ktorej je sťažovateľka spoločníčkou a konateľkou. Je nepochybné, že nakladanie s finančnými prostriedkami žalobkyne predstavuje významnú časť nielen konateľských oprávnení, ale aj konateľských povinností, ktoré má konateľ vo vzťahu k obchodnej spoločnosti.

7. Sťažovateľka ďalej namieta, že všeobecný súd môže nariadiť len také neodkladné opatrenie, ktoré stačí na dosiahnutie účelu. Okrem toho nemôže nariadiť neodkladné opatrenie, ktorým by sa zbytočne a nevhodne zasahovalo do práv sťažovateľky alebo tretej osoby.

8. Sťažovateľka ďalej argumentuje, že v rozpore s § 325 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) nebola splnená podmienka potreby bezodkladne upraviť pomery, keďže ako to sama žalobkyňa v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia uvádza, konanie, ktorým sa odôvodňuje potreba bezodkladnej úpravy pomerov, trvá od roku 2014. Pokiaľ tento stav trvá viac ako 5 rokov, potom podľa sťažovateľky nie je splnená požiadavka bezodkladnosti úpravy pomerov. Okrem uvedeného okresný súd sa podľa sťažovateľky v napadnutom uznesení s *„bezodkladnosťou a naliehavosťou riešenia veci a úpravy pomerov strán žiadnym spôsobom nevysporiadal a uznesenie je z toho dôvodu nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné.“*

9. Sťažovateľka ako konateľka žalobkyne a spoločníčka s 50 % podielom v obchodnej spoločnosti z dôvodu, že druhý konateľ žalobkyne a spoločník s 50 %

podielom v obchodnej spoločnosti (ďalej len „druhý spoločník a konateľ“) „značným spôsobom taktiež prekročil svoje právomoci podala v mene spoločnosti na Okresný súd Komárno takmer identickú žalobu na náhradu škody a taktiež takmer identický návrh na nariadenie neodkladného opatrenia“. Okresný súd uznesením sp. zn. 5 Cb 71/2019 z 8. júla 2019 návrh sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia proti druhému spoločníkovi a konateľovi zamietol s odôvodnením, že s prihliadnutím na § 133 ods. 1 a 3 Obchodného zákonníka nie je možné obmedziť konateľské oprávnenie konateľa obchodnej spoločnosti.

10. Sťažovateľka na podklade skutočnosti nedodržania zákonnej 30-dňovej lehoty na vypracovanie písomného vyhotovenia rozhodnutia odvolacieho súdu zdôrazňuje, že uvedeným postupom došlo k vzniku zbytočných priet'ahov.

11. Napadnuté uznesenie krajského súdu je podľa sťažovateľky pre nedostatky v odôvodnení prejavom ľubovôle.

12. Na podklade uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základných práv zaručených čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 37 ods. 2 listiny, ako aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu a napadnutým uznesením krajského súdu a napadnuté uznesenie okresného súdu a napadnuté uznesenie krajského súdu zruší a vec vráti okresnému súdu na ďalšie konanie.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

13. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. V súlade s čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

16. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

17. V súlade s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ pre nedostatok vzájomnej

príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (m. m. IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

19. Ústavný súd ako nezávislý orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) stabilne judikuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, a preto rozhoduje o ústavných sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd (len) vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd (m. m. I. ÚS 225/03).

20. Ústavný súd konštantne vo svojej rozhodovacej činnosti akcentuje aj to, že pri výkone právomoci v konaní o ústavnej sťažnosti jeho úlohou nie je preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov v prípade, ak v konaní, ktoré im predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Ústavný súd je oprávnený a povinný posúdiť neústavnosť konania a rozhodovania všeobecných súdov vo veciach, v ktorých niet iného súdu, aby prerokoval a rozhodol o tom, či bolo alebo nebolo porušené základné právo alebo sloboda strany sporu (resp. účastníka konania) pred všeobecným súdom (m. m. I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, II. ÚS 83/06).

21. V súlade s čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

V súlade s čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosc' možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 37 ods. 2 listiny každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy, a to od začiatku konania.

V súlade s čl. 6 ods. 1 prvou vetou dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

22. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a k čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (m. m. II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. IV. ÚS 195/07).

23. Rešpektujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre neustále pripomína, že jedným z kľúčových princípov spravodlivého súdneho konania, ako ich garantuje čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne čl. 46 ods. 1 ústavy), je aj právo na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Jeho obsahom je právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07). Potreba náležité odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosc'ou (sp. zn. IV. ÚS 296/09).

24. Zásadu rovnosti v konaní zakotvenú v čl. 47 ods. 3 ústavy ústavný súd vo svojej judikatúre vykladá tak, že stranám sporu sa musia vytvoriť rovnaké podmienky a rovnaké

procesné postavenie (m. m. PL. ÚS 43/95). Všeobecné súdy sú podľa uvedenej zásady povinné v súlade so zákonom dať všetkým stranám sporu rovnakú príležitosť predniesť svoje stanovisko, predniesť rozhodujúce tvrdenia alebo poprieť tvrdenia druhej strany a navrhnúť dôkazy na podporu svojich tvrdení (m. m. IV. ÚS 573/2018).

25. Z hľadiska sťažovateľkou uplatnenej argumentácie a ňou vymedzeného predmetu konania, ktorým je posúdenie ústavnej udržateľnosti rozhodnutí všeobecných súdov vo veci nariadeného neodkladného opatrenia ústavný súd považuje za potrebné osobitne zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti pristupuje k preskúmvaniu ústavných sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením, veľmi zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach, a to nielen preto, že nie je opravnou inšinciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, že ide spravidla o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania nezasahuje konečným spôsobom (m. m. IV. ÚS 82/09, IV. ÚS 282/2018, IV. ÚS 13/2020).

26. Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (m. m. IV. ÚS 282/2019).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

27. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v argumentácii sťažovateľky o nezákonnosti rozhodnutí všeobecných súdov vo veci nariadeného neodkladného opatrenia. Sťažovateľka namieta ľubovôľu v rozhodovaní všeobecných súdov o návrhu žalobkyne a tvrdí,

že napadnuté rozhodnutia vydané vo veci trpia vadou nepreskúmateľnosti z dôvodov konkretizovaných v časti I tohto uznesenia.

K namietanému porušeniu základných práv zaručených čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 37 ods. 2 listiny a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu

28. Z princípu subsidiarity podľa citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy (ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd) vyplýva, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými ústavnými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (m. m. II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, I. ÚS 311/08).

29. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

30. Vzhľadom na skutočnosť, že v zmysle príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku mala sťažovateľka právo domáhať sa ochrany svojich práv podaním odvolania smerujúceho proti napadnutému uzneseniu okresného súdu [prípustnosť odvolania je daná § 357 písm. d) CSP], pričom svoje právo aj využila, uplatňujúc princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd konštatuje absenciu svojej právomoci napadnuté uznesenie okresného súdu preskúmať, pretože predmetné rozhodnutie preskúmal krajský súd, ktorý rozhodol o odvolaní sťažovateľky.

31. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie práv zaručených ústavou, listinou a dohovorom napadnutým uznesením okresného súdu odmietol z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu a napadnutým uznesením krajského súdu

32. V súvislosti so sťažovateľkou namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (bod 10 tohto uznesenia), akcentujúc účel citovaného základného práva, ktorým je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu alebo iného štátneho orgánu, pričom k vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu (k tomu pozri I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05, IV. ÚS 201/2018), ústavný súd zdôrazňuje, že k porušeniu citovaného základného práva môže dôjsť v zásade len neprimerane dlhým postupom – konaním príslušného všeobecného súdu vyznačujúcim sa súhrnom viacerých právnych skutočností (najmä opomenutím a neodôvodnenou nečinnosťou). Objektom skúmania pri posudzovaní, či k porušeniu označeného základného práva došlo, je teda dĺžka (obdobie) samotného rozhodovacieho procesu s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu, nie však samotné rozhodnutie, ktoré spravidla takýto následok nemôže mať. Rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci sa totiž napĺňa účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a teda aj v zásade odstraňuje stav právnej neistoty strany v spore.

33. Pridržiavajúc sa návrhu sťažovateľky na rozhodnutie vo veci ústavnej sťažnosti (petit), ktorým je ústavný súd, prihliadajúc na § 45 zákona o ústavnom súde viazaný, ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť je v relevantnej časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu a napadnutým uznesením krajského súdu zjavne neopodstatnená, keďže sťažovateľkou formulovaný návrh na rozhodnutie vo veci ústavnej sťažnosti (napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov) nedáva podklad možnosti vysloviť

porušenie označeného základného práva (m. m. II. ÚS 70/00, I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06).

34. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu a napadnutým uznesením krajského súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

35. Odhliadnuc od už uvedeného, ústavný súd už len pre úplnosť k samotnej argumentácii sťažovateľky k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poukazuje na skutočnosť, že k uplatneniu ochrany citovaného základného práva došlo zo strany sťažovateľky v čase, keď namietané porušenie základného práva už nemohlo trvať, keďže v čase doručenia ústavnej sťažnosti (26. novembra 2019) už konanie vo veci nariadeného neodkladného opatrenia bolo právoplatne skončené doručením napadnutého uznesenia krajského súdu stranám sporu (7. októbra 2019). Uvedená skutočnosť je v súlade so stabilnou judikatúrou ústavného súdu (m. m. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, II. ÚS 139/02) dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 37 ods. 2 listiny napadnutým uznesením krajského súdu

36. Pokiaľ ide o časť ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 37 ods. 2 listiny (obsahom ktorého je v zásade právo byť v konaní pred všeobecným súdom zastúpený advokátom) napadnutým uznesením krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že v ústavnej sťažnosti absentuje ústavnoprávne relevantná argumentácia, ktorou by sťažovateľka namietané porušenie základného práva odôvodňovala. Odôvodnenie je pritom v súlade s § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde esenciálnou súčasťou každej ústavnej sťažnosti, pričom jeho nedostatok má za následok

odmietnutie relevantnej časti ústavnej sťažnosti z dôvodu, že nemá náležitosti ustanovené zákonom.

37. Vzhľadom na to, že nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí sa týka jednej z esenciálnych obsahových náležitostí ústavnej sťažnosti, ústavný súd sťažovateľku na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti nevyzýval (m. m. II. ÚS 58/2019, II. ÚS 102/2019), ale jej relevantnú časť, ktorou sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 37 ods. 2 listiny napadnutým uznesením krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu, že nemá náležitosti ustanovené zákonom.

K namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

38. V úvode tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd považoval s prihliadnutím na predmet konania o ústavnej sťažnosti (udržateľnosť rozhodnutia všeobecného súdu o nariadení neodkladného opatrenia) za nevyhnutné vyjadriť sa k aplikovateľnosti záruk obsiahnutých v čl. 6 ods. 1 dohovoru v konkrétnych okolnostiach prejednávanej veci. Ústavným súdom už bolo opakovane judikované, že rozhodovanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (predbežného opatrenia za platnosti a účinnosti Občianskeho súdneho poriadku) v súdnom konaní možno považovať predovšetkým za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 222/04, II. ÚS 37/00, II. ÚS 46/00, I. ÚS 46/00). Hoci spočiatku EŠLP vylučoval aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na rozhodovanie v otázke neodkladných opatrení (predbežných opatrení), pretože nie sú rozhodnutiami o občianskych právach alebo záväzkoch (rozhodnutie o neprípustnosti z 13. 1. 2000 vo veci APIS, a. s., proti Slovensku, sťažnosť č. 39754/98), jeho neskoršia judikatúra (rozsudok veľkého senátu z 15. 10. 2009 vo veci Micallef proti Malte, sťažnosť č. 17056/06; rozsudok z 13. 1. 2011 vo veci Kübler proti Nemecku, sťažnosť č. 32715/06, § 48; rozsudok z 12. 1. 2012 vo veci Pekárny a cukrárny Klatovy, a. s., proti Českej republike, sťažnosť č. 12266/07, § 64 – § 71) dokazuje postupný príklon k aplikovateľnosti

čl. 6 ods. 1 dohovoru aj na citované konania. Na to nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu (napr. I. ÚS 293/2015, III. ÚS 503/2016, II. ÚS 533/2016).

39. Vo veci Micallef (už citované rozhodnutie ESĽP, § 79 – § 80) už ESĽP judikoval, že vylúčenie neodkladných opatrení z pôsobnosti čl. 6 dohovoru nemožno odôvodniť tým, že nimi v zásade nie je rozhodované o občianskych právach a záväzkoch. Európsky súd pre ľudské práva však zaujal názor, že nie každým neodkladným opatrením sa rozhoduje o týchto právach a záväzkoch a že aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru je závislá od splnenia určitých podmienok. Po prvé, právo, ktoré je predmetom hlavného konania i konania o nariadení neodkladného opatrenia musí byť právom občianskym v autonómnom význame tohto pojmu. Po druhé, nevyhnutné je skúmať povahu neodkladného opatrenia, jeho cieľ, účel a dopad na predmetné právo. Vo všetkých prípadoch, keď možno považovať za preukázané, že neodkladným opatrením bolo fakticky rozhodnuté o občianskom práve alebo záväzku bez ohľadu na dĺžku jeho trvania, je čl. 6 dohovoru použiteľný (Micallef, už citované rozhodnutie ESĽP, § 84 – § 85). Európsky súd pre ľudské práva tak dospel k záveru, že čl. 6 dohovoru je použiteľný, keďže účelom neodkladného opatrenia bolo v konkrétnej veci rozhodnúť, aj keď len na obmedzenú dobu, o rovnakom práve, ktoré bolo predmetom hlavného konania, pričom opatrenie bolo ihneď vykonateľné (Micallef, už citované rozhodnutie ESĽP, § 87).

40. Neskôr ESĽP aplikoval čl. 6 dohovoru aj na konania považované za predbežné, aj keď nesúviseli so žiadnym hlavným konaním (meritum veci), pretože výsledok tohto predbežného konania bol rozhodujúci pre občianske práva (Udorovic proti Taliansku, rozsudok z 18. 5. 2010, č. 38532/02, § 37), a na predbežné konania, ktorými nebolo dosiaľ rozhodnuté o predmete hlavného konania, avšak ktoré mali priamy dopad na predmetné občianske právo (Kübler proti Nemecku, rozsudok z 13. 1. 2011, č. 32715/06, § 48). Výraz „predmetné právo“ s prihliadnutím na konanie vo veci Micallef neznamena, že by neodkladným opatrením muselo byť rozhodnuté o rovnakom práve, ktoré je predmetom hlavného konania.

41. V prejednávanej veci nariadené neodkladné opatrenie zasahuje do postavenia sťažovateľky ako konateľky a spoločníčky žalobkyne (obchodnej spoločnosti) v rozsahu, ktorým sa obmedzuje jej možnosť nakladať s finančnými prostriedkami žalobkyne. Ide teda o oblasť upravenú normami súkromného práva, ktorá vo svojej podstate súvisí s výkonom podnikateľskej činnosti obchodnej spoločnosti, ktorej je sťažovateľka spoločníčkou a konateľkou. Okrem toho predmetom meritórneho rozhodovania (hlavného konania) je typické občianske právo náhrady škody uplatňované medzi subjektmi súkromného práva. V autonómnom ponímaní ide nepochybne o oblasť spadajúcu pod výraz práva a záväzky občianskej povahy.

42. Pokiaľ ide o druhú podmienku, splnenie ktorej sa vyžaduje pre aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na prejednávany prípad, ústavný súd konštatuje, že táto nie je v konkrétnych okolnostiach veci splnená. Ústavný súd zdôrazňuje predovšetkým rozdielnosť predmetu hlavného konania, ktorým je náhrada škody, a konania vo veci nariadeného neodkladného opatrenia vydaného v rámci tohto hlavného konania, ktorým sa sťažovateľke zakazuje nakladať s finančnými prostriedkami obchodnej spoločnosti, ktorej je sťažovateľka spoločníčkou a konateľkou. Neodkladné opatrenie v konkrétnych okolnostiach veci plní predovšetkým ochrannú funkciu a slúži v zásade ako preventívne opatrenie zabráňujúce vzniku ďalšej škody obchodnej spoločnosti (žalobkyne). Neodkladné opatrenie teda nevedie k úplnému ani čiastočnému uspokojeniu nárokov uplatňovaných v hlavnom konaní (meritum veci) a neplní vo svojej podstate ani funkciu zabezpečenia budúceho uspokojenia hlavných nárokov žalobkyne uplatňovaných v meritórnom konaní. Za týchto okolností je na mieste uplatniť názor, podľa ktorého sa čl. 6 ods. 1 dohovoru neaplikuje v konaniach o neodkladných opatreniach plniacich tzv. ochrannú funkciu („protective proceedings“ alebo „procédure de caractère conservatoire“; k tomu pozri aj rozhodnutia ESĽP vo veciach *Maillard Bous proti Portugalsku* z 28. 6. 2001, č. 41288/98, § 19 a *Štokalo a ostatní proti Chorvátsku* z 3. 5. 2011, č. 22632/07).

43. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd konštatuje, že neaplikovateľnosť záruk obsiahnutých v čl. 6 ods. 1 dohovoru v konkrétnych okolnostiach veci vylučuje možnosť vysloviť porušenie označeného práva zaručeného dohovorom napadnutým

uznesením krajského súdu. Z uvedených dôvodov ústavný súd časť ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľka namieta porušenie práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu

44. Podľa sťažovateľky k porušeniu základných práv zaručených ústavou došlo predovšetkým z dôvodu nedostatočnosti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, ktoré bolo vydané bez opory v zákone.

45. Na účely preskúmania ústavnej udržateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu sa ústavný súd oboznámil s podstatnými časťami citovaného rozhodnutia a zistil tieto pre posúdenie (ne)dôvodnosti časti ústavnej sťažnosti rozhodujúce skutočnosti.

46. Z relevantnej časti napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že tento sa stotožnil s dôvodmi nariadeného neodkladného opatrenia týkajúceho sa zákazu nakladania s finančnými prostriedkami na účtoch žalobkyne súdom prvej inštancie a na zdôraznenie správnosti napadnutého výroku rozhodnutia súdu prvej inštancie doplnil, že žalobkyňa preukázala naliehavosť potreby dočasnej úpravy vzťahov strán sporu, pretože osvedčila pravdepodobnosť existencie nároku, ktorého ochrana má byť neodkladným opatrením zabezpečená, a osvedčila aj hrozbu nebezpečenstva bezprostrednej ujmy, ktorá jej konaním sťažovateľky (žalovanej) hrozí, pričom nariadené neodkladné opatrenie by malo v danom prípade zamedziť vzniku prípadnej ďalšej škody svojvoľným konaním sťažovateľky (bod 11 napadnutého uznesenia krajského súdu).

47. Krajský súd považoval, vychádzajúc z podkladov predložených v konaní žalobkyňou (doklady nasvedčujúce svojvoľnému nakladaniu sťažovateľky s finančnými prostriedkami na účtoch žalobkyne formou ich prevodu na osobný účet sťažovateľky, ale aj na účty iných osôb), za dostatočne osvedčenú danosť práva, vo vzťahu ku ktorému žalobkyňa požadovala neodkladným opatrením poskytnúť dočasnú ochranu. S prihliadnutím

na aktivity sťažovateľky, ktoré negatívne vplyvajú na podnikanie žalobkyne a sú v rozpore s jej podnikateľskými záujmami, krajský súd uzavrel, že naliehavosť potreby zabezpečenia efektívnej ochrany ohrozených práv žalobkyne nariadeným neodkladným opatrením je dôvodná (bod 11 napadnutého uznesenia krajského súdu).

48. Osobitne sa krajský súd v napadnutom uznesení vyjadril aj k odvolacím námietkam sťažovateľky týkajúcim sa obmedzenia jej postavenia konateľky a spoločníčky v obchodnej spoločnosti, ako aj k nenaplneniu požiadavky bezodkladnej potreby úpravy pomerov strán sporu. V konkrétnostiach zdôraznil, že

„... nemá pochybnosť o použiteľnosti inštitútu neodkladného opatrenia aj na čiastočné obmedzenie žalovanej, ktorá je jednou z dvoch konateľov žalobcu a ktorá tvrdenia žalobcu uvedené v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podložené listinnými dôkazmi relevantným spôsobom nevyvrátila. Žalovaná tiež namietala, že súd prvej inštancie sa bezodkladnosťou potreby úpravy pomerov nezaoberal vzhľadom na skutočnosť, že žalobca prinajmenšom 5 rokov neuplatnil žiadne právo voči žalovanej na súde, čo preukazuje, že nie je daný dôvod a zákonný predpoklad riešiť situáciu neodkladným opatrením. Ani s týmto názorom žalovanej sa odvolací súd nestotožnil. Je totiž výlučne na navrhovateľovi neodkladného opatrenia, či tento procesný inštitút využije a kedy tak urobí, pričom je irelevantné, ako dlho navrhovateľom tvrdený a ohrozujúci stav trvá. Právne významné je len to, či v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie bola potreba bezodkladnej úpravy pomerov daná, teda navrhovateľom nielen tvrdená, ale aj osvedčená.“

49. Ústavný súd pri posudzovaní relevantnej časti ústavnej sťažnosti zohľadnil osobitú povahu inštitútu neodkladného opatrenia a tomu zodpovedajúci zjednodušený a zrýchlený procesný postup a rozhodovanie všeobecných súdov. Zobral pritom do úvahy aj skutočnosť, že úlohou všeobecného súdu pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení je zistiť na základe dostupných dôkazných prostriedkov najvýznamnejšie relevantné skutočnosti, a to bez potreby dodržania formalizovaného postupu štandardného procesného dokazovania, a na podklade osvedčených skutočností následne vo veci rozhodnúť. S poukazom na relevantné časti odôvodnenia napadnutého uznesenia ústavný súd zastáva názor, že argumentácia krajského súdu zodpovedá príslušným ustanoveniam Civilného sporového

poriadku týkajúcim sa predpokladov vydania neodkladného opatrenia. Už citované závery krajského súdu nepovažuje ústavný súd za arbitrárne či svojvoľné, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, teda také, ktoré by mali za následok porušenie sťažovateľkiných základných práv podľa ústavy.

50. K sťažovateľkou namietanému nezákonnému obmedzeniu jej konateľských oprávnení poukázaním na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu vo veci sp. zn. IV. ÚS 278/2012, ktorá podľa sťažovateľky predmetnú nezákonnosť potvrdzuje (k tomu pozri bod 5 tohto uznesenia), ústavný súd uvádza tieto skutočnosti.

51. Predmetom preskúmania vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. IV. ÚS 278/2012 bolo rozhodnutie všeobecného súdu, ktorým bol zamietnutý návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým navrhovateľ požadoval od všeobecného súdu odporcovi uložiť povinnosť zdržať sa všetkých úkonov, ku ktorým ho oprávňuje uznesenie prijaté na valnom zhromaždení obchodnej spoločnosti o vymenovaní do funkcie konateľa obchodnej spoločnosti. Požadované neodkladné opatrenie teda malo vo vzťahu k výkonu konateľských oprávnení absolútny charakter a *de facto* malo zabrániť výkonu funkcie konateľa obchodnej spoločnosti. Aj preto bol názor ústavného súdu (na ktorý poukazuje aj sťažovateľka) o tom, že od konateľa obchodnej spoločnosti nemožno spravodlivo žiadať, aby obmedzil svoje konateľské oprávnenia, lebo toto obmedzenie by bolo v rozpore so zákonom aj s platnou spoločenskou zmluvou, dôvodný. V konaní o tejto ústavnej sťažnosti je však preskúmané rozhodnutie všeobecného súdu o neodkladnom opatrení, ktorému takýto absolútny charakter chýba. Rozdielnosť v skutkových okolnostiach posudzovaných vecí preto oprávnene odôvodňuje záver o nemožnosti vzťahovať závery prezentované ústavným súdom vo veci sp. zn. IV. ÚS 278/2012 aj na touto ústavnou sťažnosťou prejednávaný prípad.

52. Skutočnosťami svedčiacimi v prospech ústavnej udržateľnosti touto ústavnou sťažnosťou napadnutého rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia sú aj rozhodnutia ústavného súdu vo veciach sp. zn. II. ÚS 759/2016, II. ÚS 571/2017 a I. ÚS 369/2016. V konaniach vo veciach sp. zn. II. ÚS 759/2016 a sp. zn. II. ÚS 571/2017 bola zo strany

ústavného súdu posudzovaná ústavná udržateľnosť rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými boli nariadené predbežné opatrenia a konateľom obchodných spoločností uložené, aby sa zdržali nakladania s nehnuteľnosťami vo výlučnom vlastníctve obchodných spoločností. V oboch veciach ústavný súd v čiastočnom obmedzení výkonu funkcie konateľa nevzhladol ústavnú neudržateľnosť.

53. Vo veci sp. zn. I. ÚS 369/2016 ústavný súd preskúmaval ústavnú udržateľnosť rozhodnutia, ktorým bolo nariadené predbežné opatrenie okrem iného ukladajúce konateľom obchodnej spoločnosti povinnosť zdržať sa akýchkoľvek úkonov v mene obchodnej spoločnosti smerujúcich k scudzeniu nehnuteľností vo vlastníctve obchodnej spoločnosti. Ústavný súd v uznesení sp. zn. I. ÚS 369/2016 z 8. júna 2016 osobitne k tvrdeniu sťažovateľov, že predmetné predbežné opatrenie obmedzuje oprávnenie konateľov obchodnej spoločnosti, pričom toto môže byť obmedzené iba zákonom alebo spoločenskou zmluvou, uviedol, že predbežným opatrením môže súd zakázať, aby ten, proti komu predbežné opatrenie smeruje, nenakladal s určitými vecami alebo právami alebo sa niečoho zdržal. Predbežným opatrením sa vždy tomu, proti komu predbežné opatrenie smeruje, ukladajú také povinnosti alebo sa zakazuje vykonávať úkony, ktoré nemá povinnosť vykonať alebo, naopak, právo ich vykonať má, čo je aj zmyslom a účelom predbežného opatrenia. Predbežné opatrenie predstavuje iba dočasnú úpravu pomerov a v žiadnom prípade nejde o také obmedzenie konateľského oprávnenia, aké je možné realizovať iba zákonom, resp. spoločenskou zmluvou.

54. Z už uvedeného vyplýva, že ústavný súd nevzhladol ani v jednej z preskúmaných vecí v nariadení predbežných opatrení zakazujúcich konateľovi obchodnej spoločnosti dočasne vykonávať presne špecifikované úkony taký exces, ktorý by mal ústavnoprávnu intenzitu.

55. Na podklade uvedeného ústavný súd nemá dôvod sa ani v prejednávanej veci od konštantnej línie odchýliť. Za danej situácie preto názory krajského súdu obsiahnuté v napadnutom uznesení, na podklade ktorých sa sťažovateľke ako konateľke obchodnej

spoločnosti zakazuje nakladať s finančnými prostriedkami na účtoch vo výlučnom vlastníctve obchodnej spoločnosti, považuje ústavný súd za ústavne udržateľné.

56. Pokiaľ sťažovateľka poukazuje na rozdielnu rozhodovaciu činnosť súdu prvej inštancie (argumentácia obsiahnutá v bode 9 tohto uznesenia), ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje právny názor, podľa ktorého právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06).

57. Rozhodujúcou skutočnosťou pre vyhodnotenie citovanej námietky sťažovateľky ako nedôvodnej je s prihliadnutím na postavenie, ktoré ústavný súd v rámci sústavy orgánov verejnej moci zastáva, to, že ústavnému súdu neprislúcha zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré zákonná právna úprava zveruje Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01, III. ÚS 346/05).

58. Napokon predbežný záver ústavného súdu o ústavnej akceptovateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu, ktoré bolo výlučne, prihliadajúc na petit ústavnej sťažnosti, predmetom tohto konania o ústavnej sťažnosti je druhou skutočnosťou, ktorá už sama osebe vylučuje ústavnoprávnu relevanciu námietky sťažovateľky o rozdielnej rozhodovacej činnosti v skutkovo obdobných veciach.

59. Vzhľadom na všetky už uvedené skutočnosti možno konštatovať, že odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu je ústavne udržateľné, nevykazuje znaky svojvôle a neodporuje aplikovanej právnej úprave spôsobom, ktorý by mohol mať za následok namietané porušenie sťažovateľkou označených základných práv podľa ústavy. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1,

čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

60. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu